

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ на годину 6 ф. на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом уплатом на пошту у Котор. Доплату на пошту уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузима на листу, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новчића. За огласе неће и на дуже пријеме поштом се.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком јануара 1893 године отвара се нова претплата на „Глас Црногорца“. Лијепо молимо све оне претплатнике који нам од овогодишње претплате дугују, да нам исту што прије пошаљу. У нашој администрацији правило је, да се лист шаље само претплатницима. За то ко од 1 јануара 1893 године не добије лист, нећ му је то знак, да нам од њега још није стигла претплата, и нећ му је опомена да претплату што прије пошаље, ако жели овај лист и даље држати. Наручиоци без новца никоме се не могу уважити.

Лист стаје:

За Црну Гору и Аустро-Угарску:

На годину . . . ф. 6. —

На по године . . . 3. —

На ¼ год. (3. мјес.) „ 1. 50

За Босну и Херцеговину и све остале земље:

На годину . . . фран. 20. —

На по године . . . 10. —

На ¼ год. (3. мј.) „ 5. —

Претплатници из Аустро-Угарске (Босне и Херцеговине) нека шаљу своју претплату поштом упућеном на госп. Петра Рамадановића у Ђакоп са означењем да је за „Глас Црногорца“.

Претплату на наш лист у Србији прима Кр. Срп. општинско поштом и Ђивковић В. Биложић у Биограду.

Претплатници с других страни и из Црне Горе нека шаљу своју претплату у плаћеном до Цетиња писму на Управу Државне Штампарије.

Цетиње, 11 децембра 1893.

Администрација „Гл. Црногорца“.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

ДЕВЕТ ВЕСЕЛИХ ДАНА.

Успомене цетињске омладине са излета у Никшићу.

„Што је било, то ће бити: Црногорац побједио“.

П. Петровић Петрић.

(Свршетак.)

IX.

Сунце бјеше већ отекло на небу добре двије педи и обасјало Мирков споменик на сред Подгорице.

Ту, код споменика, било је рочиште омладине, да се јутрос састане.

Заговарајући се набавком разних потреба, а особито куповањем фишека, омладина се полако састајала на одређено мјесто.

Кад се већ једном нађосмо сви на окупу, кренемо за вођом Томашем кроз „велики пазар“ право на кућу бригадијера Мартиновића.

Г. Бригадијер дочекао нас је пред кућом као и вагда оном љубазном предузетљивошћу, која је му — рекао би — урођена.

Послије многих „добро јутро“ узе жемо за домаћином унутра и то у трпезарију, пространу собу, која се налази ли једно од главних уласка.

Ту бјеше већ софра постављена и испуњена сваким Божијим бирићетом: пласмама, ренога пршута, бедрама и пазухама печених кокошака, комадима хлеба бије ога и бардацима вина црвенога.

Засједосмо, на навлисмо, као да не бјесмо нечисти, на оно укусно јело и пиће.

— Вага — рећи ће г. савјетник — на страноме суду прије би ме пробудили комадом пршута, него ли ће оном гро

МИР БОЖИЈ!

У српскоме народу је Божић првени празник, што се највеселије дочека. Од богатанкијех дворова до сиромашке колибе, свуда се издајека почиње Божићу веселити свак, од дјетета до стогодишњег старца. Лијени божићни обичаји наши састављају једну од особинах, што Србина Србином чине. Нигдје се у цијелом Словенству, у цијелом Хришћанству Божић веселије не дочека него у Срба.

Освиће весели дан, и послјије црквене службе прво долази мирбожење. Ту у цркви и пред црквом друг другу приступа поздравом: „Мир Божиј!“ и отпоздравом: „Христос се роди!“ — па се љубе. То је мирбожење. Тако се кућна чељад мирбоже између себе; тако гости што полазе тај дан један другог. Прва је дакле народна ријеч тога дана: „Мир Божиј!“ То је знамење, под којим се у српству Божић слави.

Па је ли у људскоме друштву знамења етичнијег и узвишенијег од овога? У којој кући нема мира, у тој је накао: тако исто у општини, тако у држави. Узалуд је човјеку богатство, узалуд здравље, узалуд свака срећа, ако није у миру највише у кући својој на са ближњима својима. „Без мира нема благослова“ — вели једна наша пословица, а друга: „Мир је највеће благо.“ За то се и у једној народној pjesми божићној пјева, како Божић доноси три ките цвијећа — прву киту „мира и погода“ — другу киту вина и шенице — трећу киту

могласком трубом, од које ће се васиона разлијегати! —

— Зар си тако гаман на пршут, пршуте? — примјети му Срба Злопогледа.

— Ништа мање него ти на скоруп, скорупане! — одговори г. савјетник; па додаде смијући се ђаволасто: — јеси ли упамтио оно у Брезовик? —

— Ух, чоче! — уздахну Срба — не спомени ми Брезовик, да Бог да се нас усерио и у скоруп претворио! Кад на њега помислим, зуби ми воду пунтају! —

У толико се вођа Томаш дигао, па срдљиво захвалио г. бригадијеру у име друштва на његов братски дочек.

Здравицу је друштво попријатило пјевањем „многаја љета“ и ускликом „живио“.

Ухватисмо и коло, па га поведосмо по свој кући. Звизах и пјеска, труна и луна. На пољу се чује, што се ово ради унутра, па се окупило бајели свијет пред вратима и испод прозора. Коловођа, ђаво живи, навесиће се коло кроз ходник, па отоле с њим преко прага на улицу посред народа. Размичу се и чине нам пут, а коловођа опет у густину, гдје су најближнији; а они се опет размичу, а он опет између њих. Настаде читаво комешање, узмицање и помичање са оних коловођиних заведи поведи. Пљаскању и одобравању није било краја.

На посјетку сврши и та работа са громогласним ускликом:

— Живјела китица варош Подгорица! —

— Живјела! —

— Чујте! — рећи ће вођа, износећи међу нама један комад написате хартије.

Ми се утишамо, а он поче читати:

„Перу Костићу — Никшић. — Честитамо ти тридесетогодишњицу неуморнога рада на пољу српске просвјете, жедећи да још толико послужим Господара и отаџбину вјерно и поштено као до сада.“

— Томаш с омладином.

— Аферим, вођо!... Живо учитељ Костић! —

здравља и весеља; али је мир прије свега!

Хвала мудрој очинској бризи Господара Црне Горе и хвала оданости Црногораца своје Господару, с крај на крај наше отаџбине влада прави мир Божиј. Дај Боже, да се тај мир у нашој кући довијека уздржи! Дај Боже, да такав мир завлада и у осталом Српству и Словенству!

Јер мир условљава слогу, слога условљава снагу, снага условљава добробање!

Мир Божиј дакле у свакој кући српској! мир Божиј између свијех Срба! мир Божиј између Срба и Бугара! мир Божиј између Срба и Хрвата! мир Божиј између свијех Словена!

Ми не знамо како бисмо лепше честитали Божић Црној Гори, Српству и Словенству, него овиме нашим српским —

Мир Божиј!

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 24 децембра.

Сав политички свијет једнако још занима на првом мјесту стање, у ком се наша француска република ушљед панамерске брукве. Већ се не може сумњати, да је ова бруква — вели петроградско „Н. Време“ — оживила у Француској наде свијех противника данашње републике. Бонапартисти већ се не устручавају препоручати Принци Виктора Наполеона, истина не у власти „трећег Цара“, него „првог копсула“, као што се називао његов ђед док се називао још „генералом Бонапартом“. Орлеанисти не препору-

— На штацију са брзојавом!

И у исти час тврда једна ванџика уз добру напојницу однесе омладинску честитку да је преда узвишеном грому, који ће, као безусловно послушно ропче, одмах с њом у бијели Оногити.

У толико бјеху приспјела кола и коњи.

Г. бригадијер нареди, те се изнесе на свакоја кола по једна бочица најфинијег вишњака.

Тако исто и добри наш пријатељ, г. Кол Шинкол, спреми на друшину изобила доброт старог бијелог вина.

Хоћаху да нам спреме и ужине, али ми не хтједосмо; јер смо имали још доста јела из Никшића.

Поздрависмо се са оба двојицом захвалисмо им на лијепу част и дочек, па кренусмо.

Прозајећи лагано покрај Везирова моста навеселише се г. савјетник над оном страначком стрмоглавицом на заплјевати на један чудоватни начин, а особитим њеким загонетним изразом, да га ни ђаво не наше разумјети:

Корен броје таде синне
Криви уста дај и ти
Као сви... —
не! не! бус! —
не! не! бус!

— Бог са нама и анђели Божи! — рећи ће Срба Злопогледа кретећи се. — Што је то, чоче, ако невољу знаш? —

— Стари дукљански језик, јадан!... ода расцалој крошњи! — одговори мирно г. савјетник.

— Јавља се једу Дукљану под мост! — примјети вођа Дојчин.

— Одби се од мене, сотоно, анате магате било! — пљунуће Срба Злопогледа, па се и још једном прекрести.

— Држ те се, људи, да се под нама мост не провали, е се ми опет са покојником познато! — упозори мали Радојица друштво, па се и сам ухвати рукама за обрве од кочија, као да би му то помогло, не дај Боже какве несреће.

чају никога, нити што захтијевају, него у типични радују се нагледима државног преврата, надајући се, да ће се њим моћи користовати. Изгледа, као да би најбоље било, што прије распустили парламенат, и обратити се суду народа, т. ј. новијем избору, али у овоме часу био би то огромни ризик, да избори не пошљу у парламенат већину противника садашње републике. Док се не сврши панамерски процес — вели „Н. Време“ — госп. Карно и министарство Риботово не могу се ријешити на тај корак. Али је нуждан, и за то прије свега ваља дати влади могућност, да се лати тога средства. Сам пресједник републике и његово садашње министарство, срећом, остали су неприкосиновени у панамерској ствари, а покушај да се повуче у љу и г. Фрејсине, очевидна је памјера, да се удало од посала војени министар, којег толико војека љуби. Процес противу чланова управе панамерског друштва близу је своје конци, што би имало опоменути и парламентарну комисију да посијени истрагом. То би довољно било, да се духови умире. Г. Брисон ће узети на себе велику одговорност, ако из личног рачуна не узоће притећи у помоћ влади у борби с противницима републике.

Петроградски лист, као што се види, још доста оптимистично мисли о стању у Француској. Озбиљна прашка „Политик“ пак не вјерује ни у неприкосиновост г. Фрејсинета. Већ сваки знаде у Француској, — вели орган староческе странке, — да је и Фрејсинета корупција захватила; ипак га влада брани од сваког сумњичења, не за то што би била увјерена о његовој неприкосиновости, него само што је потребито, да у овој кризи важи положај ратног министра остане непоколебан. То је пак врло сумњива државничка мудрост, која ће трудно помоћи Риботовом кабинету.

Савјетник се прекрести; друштво се здраво превезе. Пјесма Крушевцу омладине је одјежала коње и санца са кола, па њих посладе наприје да је чекају на крај онога пријезда, који води Крушевцу; а она пјесме сврнула пут Двора, да приступи Господару и да види његов двор, ту племићку гошпоштину династије Петровић Његоша наред српске Зете земље равне.

Ходили смо свечано, достојанствено, по два по три за вођом Томашем, који је пред нама, у друштву са г. савјетником, управо бајовски ступао. Пут који води кроз банту до дворца широк је а приј као стрјела. Су обје стране засађен је разним дрвцем и су два реда доза удружених на одрину. Десно и лијево шири се пространа банта вјештачки распоређена и планирана, а разумно обрађена и засађена сваковрном питомом воћком, гдје је мјесто за воћке; а гдје су одређене сјенице и хладовишта, ту се зоре и напредују најразноврсније скупице племенитих стабала. Између дрва, која ће плода доносити, особито су нам заведи за очи дивно примљени и напредни издаци, — маслине. Оне су засађене у правим редовима на довољно растојање, а учинила се већ свакоја као шатор чаљ. Мислимо за што бољи и сигурнији њихов напредак, да би их требало немилостивије крстити; јер смо опазили, да је на издацима остављено и одвише младца. Један на друшине, видјевши те изворе бојјега каијева, полетно је као манит, па их грло и љубио. Лако је било погодити, да тај смочи качамак вагда уљем.

На сваки начин, божићни празници су добро дошли влади, да размишља добро о положају, у ком се република наоди. И од одлука владиних у Елисејском дворцу, докле се омет парламентар састаје 10 јануара по н. к., зависн за републику много, може бити и све, вели „Политик“.

БРАЋА ЧЕСИ.

Из „Заставе“.

Борба чешког народа, она жестока и одлучна борба којеко на политичкоме, толико и на културном пољу противу немачког племена у Чешкој, пружила је безброј лијених и необоривих доказа, да је чешки народ дорастао своме позиву и да се он нема плашити за свој опстанак и ако је одаевуд опколен туђинцима — Њемцима, који су и у политици и у култури далеко одмакли испред многих народа, а одијељен од осталог словенског свијета.

Истина, браћа Чеси, од кад их историја памти и прије су се истицали својим жарким родољубљем, истина и прије су се међу изображеним народима свијетили својим дјелом и прије је на њиховој страни била и култура и цивилизација, за коју су се борили и крв пролијевали, али ипак као да су данас најодушевљенији, да наставе стару историјску борбу, а да не само извојште себи права, која им припадају, него да буду бедем словенски против навале германске, бедем, који те наваде неће срушити, да потисне остале словенске земље, својом културом и својим господством.

Још из доба оних страних кретањих ратова, које су римске ване помоћу немачких царева и краљева водиле против чешког народа, још из оних времена, кад су силним хиљадама војника хтјели да униште чешки народ, кад су Чеси надахнути науком бесмртног Хуса, а предвођени од Њинке јунака, дали онако јуначког, до тада у свијету невидјеног отпора и против свемоћних римских бана и силних немачких владалаца — биљежи историја неугашиву жељу немачког народа, да уништи ово лично словенско племе, да се по Чешкој настане Њемци и да мало по мало током времена претоне браћу Чехе у Германе.

Кад су подлегли „Таборци“, кад су римски свештеници на онако печувеи начин узхватили Хуса и жива га сналили, а и кад је нестало Њинке, чешки народ молио се силом подићи туђину, који је врата чешке земље широм отворио Њемцима, под изговором, да тако подигну материјално стање земље. Од тада до данашњих дана немачки је елемент досељаванем све више и више растао, те, потпомоган од свих аустријских влада, а уз помоћ неколико чешких великаша — изрода зажелио се и превласти над Чесима, да Њемци у Чешкој господаре, да немачки

језик буде „језик земље“ и да оно учине сада „фином и лукавом дипломацијом“, што не могаће некада ни силним војскама, ни оружјем а ни домаћима.

Али у жилама чешког народа заиграо је крв хуситских и жишких потомака и он, предвођен од своје вриједне и родољубиве интелигенције скочио је као лав на јуначку одбрану и показао Њемцима, да је чешки народ исто толико силан на међану и дипломатском и културном, толико и на крвавоме разбијштју; да је силан, што је одушевљен, прожман просвећеним родољубљем, што је свијестан свога позива и својих дужности, што је способан, да буде у првим редовима међу словенским народима и као први изложан нападијима германизма против Словенства, да им први и покаже... да је идући вијек, XX. вијек, вијек Словена... Борба, коју су браћа Чеси, заподјелили особито од ово десетак година овамо одушевљава, заноси сваког брата Словена, а оно и онако држање чешке интелигенције, чешких првака, који се боре с народним и пред народом, да му послуже примерима могло би се сматрати сјајном звијездом и на културном и политичком небу васицјелог Словенства, на и Српства.

У земљи на зборовима, у општинама, у школама, у свима задњетвеним и просвјетним завојима, на земаљском сабору, изван земље у царском вијећу, на делегацијама свуда виђамо и сретамо нашу браћу Чехе гдје се боре јуначки, витешки са највећим одушевљењем, да остваре своје жеље, да Чешкој у словенској побједи осигурају еретну будућност.

Беч им е почетка пријети, министарство им најприје грози, Њемци у земљи под заштитом владе насилно хоће да господаре, али Чеси не еустају, од својих начела не попуштају. На пошлетку видјевши противници, да им неће и немогу саломити крила, кушају их раздвојити, кушају да их обећањима умире, али ту устаје чешки народ и довикује: Не попуштамо! или све или ништа! И жестока се развила борба. У тој борби свијетле нам имена личних првака браће Грегра, Херолда, Ајма, Масарика, Пацака и других.

У тој борби против Њемаца и против неких великаша и против владе, ми видимо чешки народ у свом напретку, видимо га, како је дотле већ дошао, да не брани само себе, већ и осталу браћу Словене у монархији.

Држање чешких првака најприје у делегацијама, на у царевинском вијећу задивило је цијели словенски свијет, заинтересовало цијелу Јоврону и бечки државници, као да већ виде, да ће морати е Чесима ступити у преговоре не више, да маленкостима и обећањима обмањују чешки народ, него да утишају оно распељено одушевљење словенских бораца, да не би од сна пробудили и остале Словене у монархији и тако се почело остваривати толико жељено и спасоносно питање словенске узајамности.

Али ми се надамо и вјерујемо, да ће и ту наћи Чехе готовим одговором: „или

све или ништа“, надамо се, да ће чешка борба пружити примјера и осталим Словенима и тако, да бемо једном престати, да се између себе боримо и препиремо на корист противника, већ да бемо једнодушно бранити наша права на политичком пољу и радити на културном напретку, као што их бране браћа Чеси, као што раде Чеси.

Истина и међу Чесима има странака — али начелних. Једни мисле, да би се практичним политиком више користило, други се држе политике одлучности. Једни би да се погађају с противницима, али да ипак очувају народна права, други неће погодбе, већ траже своја права. Девиза им је: „хоћемо наше!“ и Чеси се под том девизом бране и побјеђују. Њихову борбу упознао је свијет, окушали су Њемци, силни и моћни Њемци, који су се ето по готову и у вријелу да не могу ни на политичком, ни културном пољу оборити чешкога лава! Њихову борбу пратимо и ми Срби и дивимо јој се, јер у њој видимо, у њој осјећамо прави, истинити глас домовине која и нас зове у борбу против наших противника и довикује нам: борите се! а довикујући савјетује: сви сложено, сви јуначки на браник својих права, на браник под заставом — одлучности.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Практично предавање из воћарства.¹⁾

Из „Тежака“.

(Свршетак.)

Вађање окца — пунољака. Изнад окца за 10—15 мм. засјеке се кора равно изнад окца по обилии љетораста, последице искрене гранича у руци онако, десном руком повуче ножем од овога засјека е једне стране по дужини љетораста до испод пунољака на 15—20 милиметара. Сад се омет начини засјек и с друге стране. Послије се са палцем и какипретом деене руке притисне оваиш пунољак и лаким покретом лијево и десно скине пунољак са својом кором. Чим се пунољак скине, одмах треба видјети да ли је са његовом клицом или не, што ће се познати по удубљењу, кад се пунољак окрене с на лија; ако сад у средини пунољака има дубока руница, онда је пунољак без клице, а ако је она руница испуњена са мало дрвета, онда је клица ту и пунољак је добар.

Овако се вади окце за љетње очене.

Кад се хоће дивљаке да калеме очене у прољеће, онда са пунољак вади са калем-граница потпуно са дрвцем и то овако: најприје се изнад и испод пунољака направе пилић зарези, затим се омет по дужини сво овако. Пошто је ово завршено, онда се од врха горњег попречног до доњег пресека окце глатко онтрим пожом извади. Овим начином калеме се дудови, ритони багренови, крупике и кајеније.

Пошто је пунољак на овај начин из-

¹⁾ Држано на друштвеном добр — код Шанца на дн 14 и 15 јуна ове године.

вађен, онда се приступа уметању истог у дивљаку. Дивљака, на којој се очи, треба да је сочна, здрава, глатке коре и умјерене дебљине од прилике 4 до 5 пута од калем љетораста. На дивљаки, при земљи или у крупн направи се најприје један попречни на онда уздужни пресејек, од прилике као шлем Т Тилуеи од ножа или копчицом од истог подљене се кора и е једне и с друге стране подужног за сјека. У овако подљену кору, умеће се пунољак са два прета, а другом се руком воском од ножа подљупује кора, да би пунољак могао потпуно уљећи у очену кору.

Везивање иде одозго на ниже, а за везу употребљује се, липова лика, лика рафија, памучни и вунени конци. Веза немије бити ни здраво стегнута ни сасвим лабава, јер од умјерене везе много зависи примање. Кође треба стегнути непосредно изнад и испод самог окца, назећи при том, да веза не покрије уметуто окце.

Кад су окца дебела, као код неких сорти крушака и дивљих кестенова, онда се на дивљаци прави засјек у мјесто Т, унакрени †. Пунољак се извади друкчије него код првог начина. Извађени пунољак, умеће се под кору најприје горњи дио, па онда доњи. Везивање бива онако него као и код Т начина.

Кад дивљаке нијесу тако сочне, онда се предузима очене са извртним Т начином. Разликује се у главном у томе, што се препречни пресејек на дивљаци не прави горе, него доле. И пошто се окце за овај начин вади обротно: попречни пресејек испод пунољака, а пилчасти изнад.

Овај је начин спорији и за то се свугдје врло мало употребљује.

Кад се је уметуто окце већ примило, онда треба везу ако је стегнута понузити, лабаву стегн. Везу, која је прије времена снала, ваља замијенити другом.

Све дивљаке које су поочне на спавајуће окце, треба за 20 сантм. скратити у мјесецу септембру и октобру.

На прољеће кад крене сок, истјера пошто окце љетораст и то у највише случаја у страну. Да не би расло у криво, привеже се за остављени дивљакни патрљак, ако је потребно, он се и два пут привеже.

На овом патрљку избију дивљи љетораста који се, пошто избију за 10—15 см. скрће — закину и то врши (1—2). Ово се ради за то, да се не би патрљак сушио, чиме би био у питању и опстанак итмог окца.

Овако привезан љетораст, остави се да расте дотле док неодабља за половину дивљаке и не добије потпуи усправан правац. Кад се ово постигне, онда треба патрљак онтрим ножм сасјећи, да би лакше дивљака са итмом љеторастом обрастити могла. Ово сасјецање у највише случајева пада у мјесецу јулу и августу, — разумије се код одраслих изданака. Рану, која је припињена засјеком, ваља замазати калем воском.

Од овог сасјецања зависи правац, воћкии вијек, родност и јачина. Најпирвајнији је засјек, кад се ножем потегне

Двор је саграђен на сред банте на једној главици, као на стогу каквоме, којему је врх заравњен, а падине су му најблажијега нагиба. Тим благим падинама главница се губи неprimјетно у равници; а на њима бијели се дворци као биједа птица лабуд кад изађе из дубоке пучине, на одмори крила на засину и наносу ере брие морске пјене.

Књаз Никола сједијаше пред дворцем; мало даље од њега стојаше њеки видјени и пачити Арнаут. Приступисмо Његовоме Височанству и пољубисмо га сви редом у руку.

У толико изађе из Двора Његова Свјетлост Престолонаследник Књаз Данил. Увијек добре воље, а при томе љубаван и милокриван момак, уљеке у омладину: рукова се с њом и раснута свакога за мир и за јуначко здравље. Тада ће наредити једноме од придворника, те занесе међу нама једну диву као барело. Расканђурисмо је, па је баш слатко потрошисмо. Његова Свјетлост био је толико расположен према омладини, да нас је позвао унутра, да видимо двор. У великоме ходнику, у који се улази главнијема вратима, нађосмо Његову Свјетлост Књазу Мирка.

— Добро јутро великоме војводи Зетскоме! — назвала му је омладина.

Књаз Мирко нас је веома љубавно предусрио, па онда руку под руку са милним својим братом, Престолонаследником Књазом Данилом, пред нама, а ми за њима кроз нас дворца. Прозагнати собе и силне еуерјетали емо се са Њиховим Свјетлостима Књазиницама, које су на наше по здраве и поклоне одговарале оном људском скромношћу, која је природна само узвишеним душама и племенитим ерицама.

Такво ериско предусријетало и расположење Господарева дјене према омладини, изазвало је у нас највеће одушевљење, које је у таквим приликама видни израз оне урођене наше поштености и оданости за све оно, што је Господарево. Њихове Свјетлости Књажевићи Данил и

Мирко, извели су нас и на таван под кров уз њеке стубе на завојке, за које један из омладине рече:

— А ево, чоче, никад изићи као да се пењемо на Кноскову пирамиду! —

Кад се већ једном испесмо на ону висину, ускликнумо једногласно:

— Живио Књаз Никола!... Живијела Књагинја Милена!... Живијела Њихова дјеца, наша ериска ерба! —

— Живијели! —

Међутим сјајиваће двојица из гласа оно значајно ериско коло Владике ерисеника из „Горског Вијенца“, које почиње:

Бјеше облак сунце ухватио,
Пред алтаром плакаше кањело,

Боже мили свијетла прашица!

и т. д.

Њихове Свјетлости заиграше по црногорски и тијем отворисе бурно хоро. Настана живо скакање, гласно подвикивање. Њихове Свјетлости играли су у хоро час е овијем, а час е опијем омладином; а гдје дође играње на памијену, Књажевићи нијесу из хора изазили ни одуставали од играња мијењајући сад једнога а сад другога од омладине. На један пут деи се, да се Њихове Свјетлости нађу један према другоме у хору. Омладина се устави и не хтје мијењати два брата, два сина Књазу Николе, него их пушта да сами играју. Књажевићи су се неколика пута проинули. Кад се пољубисе и кад етарији диже млађега на руке, на га притисне на братске груди, рећи ће војвода Дојчин:

— Боже ви подржи и Боже не уздржи! —

А у толико и омладина ускликну испод Зетског крова:

— Живијели! —

Донесоме нам и здравицу. Као гост у Зети земљи равној са омладином, вођа Томаш наздрависа је одушевљену и патриотску здравицу војводи Зетскоме у име сво омладине.

Са бурних усклика играле су ваља

и ћермиде над кључевима и по тврдоме шљемени.

Та здравица, коју је омладина дигла у здравље Књазу Мирку у његовој војводини Зети, била је особито мила Његовој Свјетлости Престолонаследнику Књазу Данилу тако, да је рекао:

— Баш лијено!... баш вам хвала! —

Сутјевини се омет доле, Њихове Свјетлости повели су нас на тарасу са горње стране дворца, откле је величанствен поглед преко Зете.

Ту смо нашли Њено Височанство, најплеменитију ериску душу, Црногорску мајку Књагинју Милену. Вођа Томаш у име омладине приступио је и пољубио руку узору жена и владарка.

Пред двором поклонили смо се Његовоме Височанству Књазу Николи и растајали од Њихових Свјетлости, Књажевића Данила и Мирка, па наставили пут доле: биљежећи у књици незаборава — у омладинском срцу — дочек на Крушевцу врхунцем својега излета, јединијем пријером што су га икада владалачка дјеца указала души народа својега — омладини.

Извијестивши се, да ће и Свијетли Двор до мало кренути, требало нам је похитати, да чим прије дођемо на Кокоте да обједујемо; па кад присије Свијетли Двор, да му се придружимо пратић и да будемо при повратку сви заједно до Цетина.

Што се међу људима рече, тако нала да се и стече.

Посиједамо на кола и на коње. Бјеше нас тројином више, него кад смо пошли са Цетина. То смо принисали нашем неповиједању и заступану опште ериске мисли. Јер ми, и ако смо носили име омладине по мјесту, омет на ричи и на дјелу, — као што смо осјећали и као што вада осјећамо —, представљали смо се и у истини били увијек Црногорци — ериска омладина. Да нијесу момци изостајали сврћући дома и код пријатеља, не би

омладину могао примити Цетине колики се број био придружн и удружн.

Томе лежи узрок у привлачној снази наше омладине, снази која се развија под Орловим Крнем, у тој намери, да — као свесериска — поведе за собом све што је ериско. У тој снази нема хиле, нема личнога интереса ни личне циљеви; она је развијена једино на ту сврху, да прикупи ериску омладину — да уједини ериски народ.

Та снага заслужује да се множи и да се придржаје.

У таквим и њима сличним разговорима присијели смо на Кокоте.

Дочек на Крушевцу под ериски кров Књазу Николе и њије могао назвати у омладине друго, него разговор о Српству и — о ерискоме јединству.

То је била захвала омладине на дочек младих Књажевића.

Таман бјесмо обједовали на Кокоте, кад пристаде Господар са Свијетлијем Двором и многобројном пратићом. Пунаијеа бардацама вина предусерели емо миле путнике и понудили им да пију.

Пине, па кренуше.

Бурни и громогласни усклици попратише постоца ериске идеје.

Крену и пратица.

Тада и ми шлемо, па тек пошто и собом узесмо, онда кренусмо.

При кретању остао једноме од нас у рукама бардак на механе. Трчи механија: хоће да еустигне кола и да прими бардак; али не може. Тада онај наш љаво завије бардаком у вис, па га сипшани шестолуком. Пушка чуче, а бардак у ето комада.

Механија се устави: ми пзмакосмо.

Путујући од Кокота до Ријеке ориле су горе, куда смо пролазили, од њесме и попијевке, од цика и подика. Једино г. савјетник није учествовао ни узимао дијела на тој општој трески и ломљани. Бјеше му Бог закљонио очи, снустио главу на прен, а везао језик, па ни да конрне,

од супротне стране ка половини питомог љетораста, на одрубци патрљак до па врх пивце горње гдје је испочетка пунољак уметнут. Оваким засјеком добиће се једна косина на дивљаци која брзо зарашћује. Ако се засјек направи на дивљаци поврх питомог изданка, онда срашћивање тешко иде, а мјесто, гдје је окце — пунољак уметнутог образује једну чворугу тако, да воћка од ње последије неколико година мора да страда од иштрија. Када је засјек нижи, повучен испод питомог љетораста, па до врха мјеста гдје је првобитно окце уметнуто, онда опет срашћивање иде тешко и љетораст је као и при првом случају у опасности да га вјетар не пребације, а послије тешко и обрашћује. — Сасијецање врши се код тањих дивљака са посве општрим воћарским пожем а код дебљих маказама.

Све врсте дивљаке не оче се у једно исто вријеме. Оне које раније иштрјају у прољеће као: трешње, вишње, шљиве, дуње оче се раније, а остале које позније иштрјају, дошње. Јабуке се на пошљетку оче, (до краја мјесеца јула) јер су оне у соку до мртву јесен, и уметнуто окце неће озбети при јакој зими.

Трешње, вишње, кајсије, добро је да се оче у круши (мјесто одакле се гране од стабла развилаше), а остале све при земљи. Код нас се већином кадеми у круши а то зато, што ви употребљујете шумске дивљаке које су одбелале. Све такве дивљаке можете и очеем кадемити у круши само ако вам је дивљака при врху младоника — танка.

Навео сам вам најважније радње очеења, као кадемења воћа, и то је доста па да можете сами код својих кућа очечети свој рад.

Светозар Петковић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 25 децембра

(С Двора.) Његова Сијетност Књаз Навиједник Данило пошао је у итак у Циклић у пратњи г. Војводе Божа Петровића, да посети г. војводу Шака Петровића, који је био опасно оболело; а повратио се опомане, пошто је Војвода Шако сасвијем на боље обрнуо.

(Личне вијести.) Г. Војвода Гавро Вукотић одио је у Дубровник, одакле се повратио у уторак.

(Одликовања.) Његово Височанство изволило је одликовати IV степеном Данилова реда: кап. Андрија Ђурковића, заповједника „Јарослава“; капетана мркојевићког Петра Вукмировића; и Ротмистра Шнејера у Русији.

(Српска Књижевна Задруга.) Примили смо из Београда од управе Срп-

ске Књижевне Задруге овај извјештај:

„Српска“ је „Књижевна Задруга“ имала до 22 новембра 2411 члана, чији су улози већ у друштвеној благодати. У рече ном је броју највише чланова оснивача (по 10 динара), мање улагача (по 6 динара), а најмање, разумије се, добротвора (по 150 динара). Србија даје готово све осниваче, остале земље више улагаче. Добротвора је највише дао Београд. Од целокупног броја чланова из Србије су 1375 члана; осталих 1067 овако су распоређени: Црна Гора 67; Далмација 291 (и. пр.: Бенковац и Врлика по 15; Бува, 23; Дубровник, 86; Задар, 22; Кини, 41; Рисан, 20; Шибеник, 17; Херцег Нови, 49; Бацка и Банат, 218; Н. Сад, 108; Панчево, 22; Сивац, 17; Чуруг, 15; остала мјеста по мање од десет); Сријем, Славонија и Хрватска, 307; (и. пр. Вуковар, 27; Ириг, 45; Кореница, 18; Митровица, 43; Оточац, 11; Петриња, 24; Рума, 49; Стара Пазова, 53); а по осталим српским и по другим земљама 179 (и. пр.: Беч, 34; Грац, 19; Трет, 25). Међу последњима има 82 претплатника на овогodiшња друштвена издања. Од 22 претплат до 10 овог мјесеца стигло је пових 309 чланова (највише из Сријема, Хрватске и Беча). Свега, dakле, има 2750 чланова; а осим њих има уписаних код појединих поштореника око 300 чланова.

Позив на претплату на

„ДОМАЋИ ЛИСТ“

за 1893 год.

Завршујући трећу годину од како излази овај лист, у дужност нам спада јавити и. п. публици да смо намјерили и на даље издати га у истом правцу и по досадашњој цијени.

Ко је вјерно и непристрасно пратио рад наш у овом листу, могао се брзо а и лако увјерити да смо ми нашим програму у I. години „Листа“ вјерно и досљедино у сваком погледу остали. Ми од њега нисмо ни од сад шта одузети, него би само много и много додати имали, које се додавање само према приликама равнати може. Тако мислимо даљом годином (1893) на првом мјесту на измјенице са досадашњом заступљеном рубриком доносити и к ове наших и страних писца и рационалних економа из свију економских огранака са њиховим описом живота и рада, поглавито на овој ступци. Према томе мислимо за идућу годину изнијети шест ликова из српског свијета, а шест из иностраног, свега дванаест. А ако да преблагот Бог живота и нама и листу нам, ми ћемо ту радњу у тој, а можда и у већој мјери продужити идућих година, тако да ће „Лист“ гледати ликови и описи живота и рада ових заслужних мужева, на свима економским пољима бити пантеон економских заслужних мужева, у коме би сваки заслужан муж ове струке достојно мјесто заузео. Ми се и у овим приликама према губеру морамо пружати, за то нек нам се

не упише у гриех што ћемо прво изнети ликове већ нами познате, из других књига или часописа; поред материјалних обзира морамо у виду још и то да држимо, да заслужнији заузму и прва мјеста.

Друга би измјена и допуна била та, коју мислимо увести, да у листу у на измјенице са приповјеткама доносимо опширан опис биља и животиња са чијим претставницима смо упућени на непосредној близини живимо.

Иначе ће се све струке продужити, и износити у њима оно, о чему још говора није било, или ако је и било, оно ће се новим чланцима допуњавати и према развиту саме науке поправљати и дотјеривати.

Све што год се буде износило, износиће се по већ сад углављеном плану, који у договору са нашим главним сарадницима учинишемо. А то тим прије можемо извести, јер са радошћу споменимо да смо изашли и врједне и старије и млађе снаге придобили за главне сараднике нашег листа, који се из чистог родољубља примиле сарадње и овог родољубивог посла, на чему им и на досадашњем раду а и на будућем својо јавно изјављујемо хвалу!

У кратко нек је речено да ће се наш лист и на даље уређивати, дотјеривати, усавршавати и писати према народним потребама а не ћемо тјерати њиме никакву материјалну спекулацију.

У колико би нас досадашњи наши претплатници па и остали народ својом предплатом потпомогао, у толико би сам народ потпомогао, за то и молимо да се наш лист од досадашњих пријатеља његових што више у кругу наших сународника препоручи и на претплату позове.

Претплатна је цијена на годину дана 2 динара.

„Домаћег Листа“ од I. и II. године имамо још брошураних ехемплара које по редовној цијени од 2 фор. за сваку свеску продајемо. Од III. године дајемо нам 2, 3, 4 и 5 број, ко има те бројеве нек нам их пошље, добиће „Домаћи Лист“ идуће године за друго по године бесплатно.

Скупљачима за пет скупљених претплатника за цијелу годину уступамо шести бесплатно.

У Сомбору 16 дец. 1892.

Уредништво и администрација

„ДОМАЋИ ЛИСТ“

Zombor (Bácska.)

РАЗЛИЧИТО.

(Извоз јаја из Угарске и Хрватске.) Не би смо чисто вјеровали од какве је огромне вредности живинско јаје у трговини. — да немамо пред собом статистишке податке, у које немамо основа да посумњамо.

До 1873-е године није нико ни долазио на ту мисао, да предузима неке трговинске операције још и с јајима. Исто као код нас (још и данас), јаја су била јединствени продајни предмети искључиво на локалним

чињила завијуцима уз Кошћеде, страном изнад Цекина, обором преко Прилина и провалом испод Црне Грде.

Помоливши на поглед Цетињу, према св. Манастиру под Орловијем Кршем, омладина је посетила канице, побожно се прекретила, па — испуњена светом прадједовском вјером и чистим српским духом — најродушљивије кликнула:

— Слава!

Славу, намијењену светој српској Баби, поштрило је преко дијеста метана омладинске пушке метонике.

Улазак у варош био је свечан. Кола бјеху окићена баријадима и зеленијем грањем; а коњи и коњици сваковреним мирисавим цвијећем.

Омладина је пјевала:

Народ ће се мој саставити;
Свој у своје дому бити;
Славан, српчан; — него више
Нико поће предобити!

Ти пророчки стихови коликога Књаза јесеника надимали су груди и онако бије сине и зорне омладине; изгледало је да све поскакује и на колама и на коњима.

На свакоме ђонку и завратку бјеху се збили гомили народа, да нас виде.

Уза стотину „добро доша“ и „боље нас нашла“ одјела је омладина пред станом вође Томаша.

Ширењу рука и љубљењу у бијела лица са Цетињанима, рукавању и питању за мир и за здравље једнако није било краја.

Пошто смо отресли са себе прашину са далека пута, на се преобукали и вене рали, нашла смо се опет на окупу код вође Томаша.

Тако је било уговорено при расанку пред његовим станом.

Прва нам је била и брига и дужност захвалити најмилијем Никшићког Округа, г. војводи Шаку Петровићу и Оногостањима на незаборављени њихов дочек.

То је омладина с мјеста овим брзојавом учинила:

трговима и у обиму домаћег потраживања, ни корак даље није неко предузимао или помишљао да предузима у тој врсти трговине.

Тек од 1873-е године опажа се неки покрет и у том погледу. Већ у тој години, из земаља круне светог Стевана, извезено бјеше 97.157 метарских пената јаја, у вредности 1.912.950 форината. До 1880-е године вредност овога извоза порасла је на 5 мил. форината.

Од тог времена извоз у овој врсти робе достигао је ове димензије:

У 1881-ој год.	296.628	5.932.560
„ 1882-ој „	245.407	4.908.140
„ 1883-ој „	338.841	6.778.820
„ 1884-ој „	275.772	6.344.756
„ 1885-ој „	380.252	8.745.706
„ 1886-ој „	453.727	11.343.175
„ 1887-ој „	455.042	10.464.244
„ 1888-ој „	483.228	12.080.725
„ 1889-ој „	556.964	14.481.064
„ 1890-ој „	609.290	16.145.185
„ 1891-ој „	528.802	14.502.985

Од 1870-е до 1880-е године Угарска не имаху никаквог удјела у извозу јаја на страну, сва извезена количина бјеше поријеклом из Цисајтаније. Овој провинцији прилично конкурише Русија. Она је извезла јаја:

комеда:	рубала:
Од 1869-е до 1873 г.	18.802.000 204.000
„ 1874-е „ 1878 г.	76.177.000 844.000
„ 1879-е „ 1883 г.	101.769.000 1.278.000
„ 1884-е „ 1888 г.	397.378.000 6.258.000

Највише увозе јаја: Француска, Белагија, Холандија, Швајцарска и Немачка а траже обично да је роба велика и тешка

(Љубавна трагедија у Знојму.) На сам бадњи дан одигра се је у моравском градићу Знојму љубавна трагедија, која је изазвала највећу сензацију. 45 годишњи помоћни чиновник грунтовојце Иван Фонт, бивши кметан у санитетским четама, стари младић, страсно се заљубио у младу дјевојку Јелисаву Обервимер. Будући га је ова одбила а Фонт бивао све дрскији, послаше родитељи Јелисаву у Беч к родбини. Прије пар дана вратио се је лијена Јелисаву кући у посјете. Чим је Фонт за то дочуо, опет је стао Јелисаву својим прошљама узнемиравати. На бадњак дошао је Фонт у кућу своје несудебне драге, а она, сназиши га, закључа врата. Фонт је на то на двору стао викати, да су му отворили врата. Када је ушао, замолио је Јелисаву, да пође ш њиме у десну собу, гдје да јој намјерава нешто рећи. Она пође ш њиме, а кад су били на само, повуче Фонт из рева револвер па повика: „Данае ћемо обоје умријети“. Дјевојка није се дала смести, те стојећи близу врата, скочи на поље, утече у кухињу своје сусједе и закључа врата за собом. Фонт пошети за њом узалуд. Пред вратима, која су га дијелила од драге, непаљно је Фонт себи револвер у главу. Лијечници су могли констатовати само његову смрт.

(Пјесник Јовани и дијете.) Први мађарски пјесник Мајро Јовани доживио је у својему животу много признања али

Г. Војводи Шаку Петровићу

Никшић.

Немамо прилике при подаску из Никшића, да се с нама видимо, и да вам најердичије захвалимо на нашем одличном гостопримству с грађанима Никшићким, за то овим путем изјављујемо нама и грађанима Никшићким особиту захвалност на сјајном дочеку и гостопримству, који ће за нас остати докле смо год живи као једна најпријатнија успомена. Дај Боже, да се чешће састајемо и виђамо у оваким данима, а све на славу и срећу нашег Господара, Његовог Дома и отаџбине. Срдачни поздрав теби и грађанима славнога Оногоста:

Т. Вукотић с омладином.

Једна што је горњи бројав пристио на итацију, а то нам учитељ, госп. Перо Костић, захваљује на јучерашњу честитку његове тридесетогодишњице и у исто вријеме јавља, да га је Његово Височанство Господар одликовао Обићна медаљом.

Томе се омладина јако обрадовала и срдачно ускликувала:

— Живно учитељ-јунак! —

За тим се приступило прегледу и бистрању, извињању и контролисању нашег излета.

Послије дугачке расправе, коју су сачињавали разне приједбе и говори, увјерили смо се и утврдили:

1.) Да је омладина била скуда свијесна свога позива;

2.) Да се омладина само по мјесту звала Цетињска, а у ствари, на ријечи и на дјелу, да је била Црногорска — српска;

3.) Да се омладина ни у приватноме животу није није замјерила;

4.) Да су омладину на свакоје мјесто лијено и одушевљено предсеријетали и дочекивали;

5.) Да је омладина сваком приликом обло и бистро исповиједала свој програм и тијем — као истином — замијела и привлачила свакога, ко је чуо њену ријеч;

осим што који пут хујкаше, да би га на далеко чуо.

— Овај је обрао бостан! — рече војвода Дојчин.

— Свирио је он плагол! — додаде Новаковић Грујица.

— А како не ће, бољан! — примјети један коњаник те уз нас јакхаше. — Оно вино са Кокота!.. Ух!.. пуето!.. Лијено за очи хвата!.. Не знаш носити ли ти коња, пл коњ тебе! —

— Е мој, го еподине! — умијешаће се у разговор Срба Злопогледа пошључи канке испод обрва као да бјеху јемјени.

— Мани ти виногради Бери и Лисца пренади би и бие... бие... бие... како ли назвасте онога бога од вина! —

— Мислиш ли латанана Бахуса? — ушита Грујица.

— Да, да Бикуса? —

— Бахуса, чоче! —

— Све једно, б-р-а-те: бик или бак, пија или в-р-ат! Нека је љаво само на и с у с у с — ето ти латински. —

— На дор ди да ето талијански; на ли ле ло ла ето талијански; на јека ето шпански, а на ја ју ето француски. Живјело језикословје деветого дана! —

— напали се Грујица доста заједљиво.

— Ма чујеш ти? — посправи се Срба и хоћаше да искозачи очи на Грујицу, — да и ја знам језике! —

— Све који немају слово р-ц-и! —

— Што?... само да чујеш ти! —

— б а с... б а с... а а... је ж... ја ју! —

— Вавилонска кула! —

— У-у-ух! — протегну се у тај пар г. савјетник.

— Како је, господин савјетнице! — упиташе га дружина.

— Ух, брате — проговори господин савјетник главом у шаке — узме и покор! Највеће сам мук мучно и трина: екао ми је коњиц испод ступне, кад превучем да загудим; ударило ме сито по пату од ноге кад сам му случајно код бањава на обдук стајао; заљубио ме више пута

држало од мотиве по мозгу кад сам јој угазио поглед на пера: парила ме каша, нашла копива; али ових мук још није сам у животу подио!.. Блажени Бери и Лисца; али ја њиховом крвљу не гасио своју жељ! —

— А ја што се мене тиче имам ово да кажем — рећи ће војвода Дојчин. — Добри бог Бахус, па чак ако хоћете и Бикусе, пошто ждрокне Италију, превезе се на празној бачви у Приморје. У један гутљај ждрокне и Приморје, па прескочи Суторман и навали на Црмницу. Црмница му се до душе јуначки одупре; али ипак не може да угади жељ неутројиној хали. Пошто испије и Црмницу, потези се Зети, па се устави међу Бери и Лисцом. Мисли и Зету ждрокнути, па наставити даље. Јест; — него Бери и Лисца и њега за очи ухвати. Побрира силни винојија, побрка од невође: насрони славу на Кокоте, премани једну руку преко Бери а другу преко Лисце, а обје ноге спушти у ријеку Ситницу да му се хладе. Ту он — древна пјаница — проведи цијелу зиму пијући Бери и Лисцу и погледајући жељно на Дољане. Када босмртни Бахус тако прође, није чудо ни за смртну омладину, што је Зета омије. Наздравља за то изобиљу Зетскијех винограда и јуначкима, који се могу од њихоне доас напшти и отријезити! — заврши војвода Дојчин пригнућу бардаком Зетскога вина и пудели осталу дружину.

Били смо опет изравнати. Здравница војводе Дојчина утињати је свакога; она је увјерила јунаке, да су бољи од Бахуса барем тијем — што нијесу остали на Кокоте.

Тако раздирати, а уз гласну пјесму и јасни метак, присијели смо на Ријеку. Отоле — последије довољног одмора — обрнули смо уз Кошћеде како ћемо покрпј Цекина, па преко Прилина и Црне Грде, право на Цетиње.

Височанствени Двор, за да је ходио пред нама комад на даљак, опет је могао чути онај урнебес, што га је омладина

му ниједно није дуни тако годило, као признање из дјечијих уста од скоро, када се шетао по Вацкој улици у Будимпешти. Јокаји се шетали заробљен у круне мили, када одједном стаде пред њега мали дјечарац пријатна лица те и сасвим дјетињски смјело застави пјесника с овим ријечима: „Једте да сте ви Ви чика Јокаји?“ — „Јесам сине мој“, одговори на то пјесник. — „Познато сам Вае одмах по слици у нашем листу „Моје новине“. Ја сам прочитао у њему Вашу прекрасну причу „Ружично острво“ и врло сам задовољан е њом“. Јокаји се озбиљно поклони пред својим критичарем и рече достојанствено: „Трудићу се и у будуће, да тако пишем, како би ти био задовољан сномом“. Јокаји је мноштем причао овај приказ и додао, да му ниједно признање није тако срцу годило као ово, а већ се нашао и сликар, који ће на слици да овијекови овај доживљај слављеног пјесника.

(Динамитска експлозија у Њујорку.) Дана 28 т. мј. у јутро у 8 сати, збила се је страховита динамитска експлозија у радионици „Tunnel Company Newyork“ у Long Island City. Све куће у близини потресе су се, неке су се срушиле, друге зачепиле. У близини пошти све је разорено; два човјека су убијена, шест особа рањено је тешко, а много их је лако озлијеђено. У округу једне пилеишке млије покрита је земља стакленим комадићима. Вели се, да је катастрофу скривно својом неопрезношћу један талијански радник, који је уз три барела динамита на дворини запалио ватру, да се динамит одмрзне. Талијан је при експлозији заглавио.

(Експлозија у Паризу.) Јучер поћу у 1 сат (29 т. мј. у 1 сат поћу) збила се је опет у Паризу динамитска експлозија у полицијској префектури. Нико није озлијеђен, јер у то су доба уреди празни, — али су стијене и прозори јако оштећени. Једини редактциони префект Losé, који је још радио у уреду, похитао је на мјесто експлозије са шифом детектива. Мало за тим дошао је и хемик Гирард, пак је почео истраживати рушевине. Подузета је претрага цијеле куће, али се није нијасе ништа нашло. Редакство не приписује веће важности догађају.

(Девет пљесачица огорјело.) Из Кодва јављају 22 т. м.: Тешка се несрећа догодила синоћ у пучком казалишту. За покушај приближила се је одвише једна пљесачица пламену свјетилке те су се упалиле њезино лаке хаљине. За час међу тим плаћуле су од ње и хаљине других пљесачица, те их је тако девет задобило тешких огорина. На срећу била је помоћ при руци, иначе би казалиште било изгорело. Управитељ, који је помагао спасавати, сам је озлијеђен. Дјевојке су све у доба од 18 до 20 година. Превежене су у малосну стању у болницу.

6.) Да је омладина на своме излету упознала многе јаке снаге, које би као најјаче радиле на општем културно-просвјетном напретку, само кад би се за то успоставило целовити омаздински орган;

7.) Да се омладина увјерила, да Црногорац има довољно унутрашње моћи и снаге да се свестрано и самостално развија;

8.) Да је народ свуда одушевљен и неограничено одан отаџбини и Династији, и за то се слатко смије и руга свакојој изванској лажи и аномалној измишљотини, које се кроз пропагу крошћу свију и проносе о Црногорскоме Двору и народу;

9.) Да је Црна Гора бистро не пресецила врло процијеђеног народног духа и живота и да омладина — радећи на пољу свеопштег добра — треба да се увијек напала са тога врела, те штотод узмисли и уради, да јој увијек и мисао и рад буду у духу народа свота.

Утврдивши тако те девет тачака, буде ријешено, да се све пјеснице са излета у Никшић објеловине под насловом „Девет вјесних дана“, повјерљиво у ту сврху слог и уређивање неких члана омладине, бану Бану Грбачићу.

Вјеште нећ близу поноћи, а ми спремно готово да се разилазимо, кад њеко закуца на врата.

— Наприје! — рече вођа.

— Бројан из Никшића! — одговори једно момче улазећи унутра и предајући вођи бројан.

— Од војводе Шака! — рећи ће вођа отворивши бројан.

— Да чујемо! —

— Господину Томашу Вукотићу — Цетиње, — поче вођа читати. — Хвала вам и узорној Цетињској омладини, који дођосте у Оногити приликом веселја нашег, и онако весело проведосте увеличавајући наше весеље. И Никшићани ће задржати у пријатну успомену боравак овђе дичне ките омладине Цетињске. — Живјела омладина Цетињска!

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

ПЕРОГРАД, 19 децембра. — Царевни се вратио с Кавказа у Рачину. Влада је одобрила Гагаринином друштву 450,000 субвенције за т. 1893.

БЕРЛИН, 20 децембра. — Вођа средишта Рајхененергер умро је.

БУКАРЕСТ, 21 децембра. — Министар иностранијех дјела саопштио је сенату и камари уговор Краља румунског и Краљице пилеишке односно женидбе престолонаследника. Сенатори и заступници су позвани на свадбу у Сигмаринген.

БЕРЛИН, 22 децембра. Цар при примању генерала приликом првога дана од године изјавио је, да је, остварење војничке реформе пужда војена и политичка за Немачку.

ПЕТРОГРАД, 22 децембра. — Послије више дана није било никаквог новог случаја колере и тако се сматра, да је нестало болјести.

ПРИЗ, 23 децембра. — Листови највјешћују судску петрагу противу још четири нове особе парламентарне, и међу њима један бивши министар и један булажист. Вели се да су Рибо, Дубе и Девел дали оставку. Буржуа је озбиљно оболло.

БНОГРАД, 24 децембра. — Бугарски емигрант Нетаков изаглав је из Србије.

ПРИЗ, 24 децембра. — Татишев дементира онтузбу листа „Либер Парол“, да је примио по милиона посредовањем Флокетије. Глас да је Дубе дао оставку неоснована је. Флоке није се одрекао кандидатуре на пресједиштво камаре.

Изашла је

Г Р Л И Ц А

календар црногорски

са шематизмом

за г. 1893.

и може се добити у књижарници Марка Лукина Иванисевића на Цетињу. Цијена је 30 новчића.

— Живјели Никшићани! —

— Живјело Српство! —

— Сви бјесмо поустали.

Тада ће вођа Томаш приватити бардак вина, па се међу нама неправити и почети:

— Браћо! Господар је рекао: **У јунашству је најљепша врлина чојство и поштење.** — За то: ко не био поштени човјек и јунак, стрв му погинуо између нас. —

— Амин! —

— Господар је рекао: **Најскупљи је човјек.** — За то: коме човјек био цијеле, да Бог да и сам за најјевтиније паре прошао! —

— Амин! —

— Господар је рекао: **Ко не чува људе, није човјек.** — За то: ко људима о глави или о срамоти радио, никада међу људима не сједно! —

— Амин! —

— Господар је рекао: **Није поштено бркати суд и правцу са Господаревом милости;** јер ако кога Господар помиљује, то не значи да му је суд криво учинио. — За то: ко се Господаревом милости играо, да Бог да је никада не уживао! —

— Амин! —

— Живно за то велики учитељ чојства и јунаштва, добри наш Господар Књаз Никола I!

— Живно!.. Живно!.. —

— Ура! —

Потресе се етан вође Томаша, а усклици хмине „убавај нам“ продријеше кроз и одлетине на висине са топлим молитвама омладине, да нам га још дуго и дуго Бог сачува и уздржи.

И би свјетлост и... —

Сврши и дан девети.

Под Орловићем Кршем; на Данилов-дан 1892.

Б. З. Г.

ЗАХВАЛНОСТ.

Не можемо пропустити, а да бар не захвалимо нашем дичном пјеснику, Радоју Црногорцу, за његов поклон, који је учинио цетињским основним школама обдаривши најбоље ученике и ученице својим дичним епјевом „Витештво“.

За то нек му је достојна захвала, кад се тако радо сјећа српске омладине, пјевајући јој витешке пјесме; те да је још за рана побуди и загрије младе груди витешством неумрлог и Великог Војводе Мирка Петровића и крвоније турског Стефана Синђелића.

Живие наш пјесник Радоје Црногорац, ког ће се омладина дуго сјећати.

Цетиње, 18 децембра 1892 г.

Учитељи и учитељица.

ОБЈАВА.

Број 1051.

Даје се свакоме на знање, да Државна Каса неће, од 1-вог Јануара 1893, примат више Цванцике; — старе комате сребрне од по два фиорина, а тако ни никакву врсту сребрних талијерах.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈЕ.

ОБЈАВА.

Број 911.

Даје се на знање свијема онијема који при себи имају акција — (у оригиналу) — **Цетињске Гостионице**, да их најдаље до 1-вога јануара 1893 године поднесу, сами — или преко својих пуномоћника — потписатоме Министарству, које ће им главницу одмах исплатити.

Цетиње, 16 Октобра 1892.

Министарство Финанције.

ОБЈАВА.

Пароброд друштва Унгаро-Хрватског, привремено док трају карантине, промијенио је свој распоред — како сједује:

Свако 15 дана долази преко Котора у Барску-Луку понећелником у 10 сати прије подне.

Исти дан сврће под Оцињ, па из Оциња иде управо пут Бари (Италија). Из Бари дође управо у Котор у сриједу у јутро.

Крпа у црногорским лукама за Бари животињу.

Оволико ради знања трговцима, који би шћели крцати стоку за Италију.

Цетиње, 10 новембра 1892.

Број 908.

Из канцеларије:

КЊ. ЦРН. ПОМОРСКЕ УПРАВЕ.

ОБЈАВА.

Суд општине ове Вароши изио је кућу презадуженог Машана Ђуканова Марковића 20 октобра ов. год. на јавну продају, — пошто се није нико пријавио за одређено вријеме продаје, да кућу купи, то се поново износи на јавни нуканат иста кућа, с роком до 15 јануара 1893 год; којег ће се дана потписати кућа понудиоцу највише цијене.

Цетиње, 14 децембра 1892.

Број 688.

Из канцеларије:

УПРАВЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

(1—3)

ОБЈАВА.

Пошто Јевто Вулетић, овд. стаповник, није био у стању исплатити дуг г. командирера Стевана Матановића од 300 талијера, по такспаној признаници, то се по осуди ове Управе, од 12 ов. мјесеца, Бр. 685, коју је Велики Суд својом наредбом од 16 децембра тек. год. Бр. 2699 одобрио, износи кућа Јевта Вулетића на јавном нуканту, као залога г. Матановића за исти дуг.

Кућа ова налази се између куће Њ. Св. Књаза Петра и друге куће Јевтове у којој стоји; дуга је метара 10 и 24 центим., двокатница, на доњем боју има једну камару и магазин, а на горњем боју 4 камаре, позади куће тезу.

Ко би желио поменути кућу купити, нека се обрати потписатој Управи до 22 јануара 1893 год. којег ће се дана предати у власништво понудиоцу највише цијене.

Број 702.

Цетиње, 21 децембра 1892.

Из канцеларије:

УПРАВЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

(1—3)

ОБЈАВА.

Услед изјаве Нећелка Л. Мандића, стаповника овдашњег, да нема чим, осим кућом мирити своје дугове и пристајана, да се његова кућа законитим путем прода за кампир његових дужитеља, — са овим изнине се кућа Мандића на јавну продају.

Кућа се налази у пазарној улици ове Вароши; између кућа: Петра Ђ. Ненезића и Драга М. Мартиновића. Једнокатница, дуга метара 6. 50 цент., има једну велику камару и портин; позади куће друга је кућина — која истој припада — у којој је кухиња и и једна камарина.

Ко би желио пету кућу купити, нека се пријави овјој Управи до 22 јануара 1893 године, којег ће се дана кућа поднестати опоме, који највишу цијену понудно буде.

Цетиње 22 децембра 1892.

Број 701.

Из канцеларије:

УПРАВЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

(1—3)

ОБЈАВА.

Један учитељ, дава лекције из српског и немачког језика, дјеци, средње школе овђе.

Прима се поучавања мале дјече, у вези са домаћим настављем, — све уз врло повољно услове. Упитати у уредништву „Гласа Црногорца“.

Због Божићних празника лист данас излази.

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue general illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'HIVER, sur demande affranchie adressée a

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos vêtements assortiments, mais bien spécifier les genres et prix. Tous les renseignements nécessaires à la bonne exécution des commandes, ainsi que les conditions d'expédition sont indiqués dans le catalogue.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être exécutée en un colis postal.